

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718201394
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8718201394.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v spore žalobcu: 1. L. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K., 2. D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K., 3. D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K. a 4. L. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K., všetky práv. zast. JUDr. Peter Harakály, advokát, Mlynská 28, Košice, IČO: 00620157, proti žalovanému: Nemocnica Poprad, a.s., Banícka 803/28, 058 45 Poprad, IČO: 36513458, o náhradu nemajetkovej ujmy s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 12C/13/2018-256 zo dňa 10.11.2022 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku I. a III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol o nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému takto:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť z titulu náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1./rade sumu 10.000,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, žalobkyni v 2./rade sumu 5.000,- eur, žalobkyni v 3./rade sumu 5.000,- eur a žalobkyni v 4./rade sumu 5.000,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietť.

III. Žalobkyne majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady rozhodne súd I. inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“

2. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žaloba u žalobcov je dôvodná, nakoľko u nich došlo k porušeniu práva na súkromie vzhľadom na skutočnosť, že ich manžel, resp. biologický či adoptívny otec po lekárskom zákroku, ktorý vykonával žalovaný, ostal v stave imobility, čím sa zmenili jeho rodinné vzťahy. Ujma, ktorá vznikla ich rodinnému príslušníkovi bola spôsobená protiprávnym konaním žalovaného, pričom základ nároku bol riešený aj v konaní Okresného súdu Poprad sp. zn. 20C 58/2017, kedy žalovaný pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nepostupoval lege artis a na základe takéhoto konania sa dostal rodinný príslušník žalobcov do stavu imobility. Týmto spôsobom medzi osobami, medzi ktorými existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy, došlo k zásahu do ich súkromného a rodinného života, ktorá je tak závažná, že je dôvodné žalobe vyhovieť. Súd mal za preukázané, že vzťahy medzi žalobkyňami a poškodeným boli veľmi dobré, vytvárali šťastnú a harmonickú rodinu, pričom po tom, čo došlo k ujme na zdraví ich manžela, resp. otca, došlo k zásahu do ich rodinného života. Táto ujma spôsobila pocit stresu, smútku, frustrácie a straty budúcnosti v aktívnom spoločenstve s milovanou osobou. Súd prvej inštancie poukázal na to, že aj keď žalobkyne v 2. a 3. rade sú len deťmi žalobkyne v 1. rade, je pre nich manžel ich matky blízkou osobou, nakoľko sa o nich staral, oslovovali ho pojmom otec.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ust. článku 19 Ústavy SR, § 11, § 13, § 15, § 16 a § 116 Občianskeho zákonníka, pričom dospel k záveru, že je dôvodné žalobe v časti vyhovieť s poukazom na to, že aj napriek stavu imobility je ich manžel, resp. otec schopný spoluvytvárať, aj keď v obmedzenej miere súkromný a rodinný život. Z uvedeného dôvodu žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a o trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, nakoľko rozhodnutie záviselo od úvahy súdu, preto bola úspešným žalobcom priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalovaného, a to proti výrokom I. a III. s poukazom na dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Žalovaný namietol, že súd prvej inštancie nebral do úvahy skutočnosť, že žalobkyňa v 2. rade a žalobkyňa v 3. rade nie sú biologické dcéry poškodeného a ani nedošlo k vzniku rodinného pomeru medzi nimi osvojením, čím tieto osoby nemožno považovať za osoby blízke. Tvrdenia žalobkyň v 2. a 3. rade, že utrpeli ujmu, teda nie sú ničím podložené a preukázané. Týmto došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces na strane žalovaného. Rovnako tak žalobkyňa v 4. rade nebola vypočutá v konaní pred súdom, preto jej tvrdenia o vzniku ujmy sú nepreukázané. Pokiaľ si súd takéto tvrdenia osvojil, dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu. Zároveň je nepreskúmateľné rozhodnutie vo vzťahu čo do výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy s tým, že súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ktoré sa týka nemajetkovej ujmy pri úmrtí blízkej osoby, v danom prípade však poškodený žije a v konaní nebolo preukázané, že by ktorákoľvek zo žalobkyň potrebovala aj pomoc psychológa, ako to bolo v prípade, na ktorý súd poukázal. Súd teda nedal odpoveď na otázku, z akých skutočností vychádzal pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy. Z týchto dôvodov navrhol zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátiť vec na ďalšie konanie, resp. zmeniť napadnutý rozsudok a žalobu zamietnuť.

5. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedli, že priznanie nemajetkovej ujmy nie je podmienené pokrvným príbuzenským vzťahom medzi dotknutými osobami, jeho podmienkou je len blízky vzťah, ktorý bol vážnym spôsobom narušený v oblasti súkromného a rodinného života, pričom toto v prejednávanej veci u žalobkyň v 2. a 3. rade bolo preukázané. Z výpovedí žalobkyň v 2. a 3. rade vyplynulo, že títo poškodeného prirodzene nazývali otcom, ktorý prevzal úlohu ich otca so všetkými povinnosťami, preto táto odvolacia námietka je nedôvodná. Rovnako tak u žalobkyne v 4. rade nie sú námietky jej vypočutia dôvodné, nakoľko súd neposudzuje rozsah odškodnenia podľa toho ako sa poškodený cíti, ale vzhľadom na celkový zásah do jej práv. Vzhľadom na skutočnosť, že táto žalobkyňa je maloletá, nekonal súd prvej inštancie svojvoľne, keď nevykonal jej výsluch. Pokiaľ žalovaný namietal bod 31 odôvodnenia súdu, jedná sa o skutočnosti, ktoré nemajú závažnosť, aby spochybnili preskúmateľnosť takéhoto rozsudku a navrhli napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Žalovaný vo svojej replike k podaniu žalobkyň zo dňa 23.02.2023 uviedol, že nároky a požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplývajú jednak z Ústavy SR a jednak z všeobecných predpisov a pokiaľ odôvodnenie z rozhodnutia nie je zrozumiteľné a preskúmateľné, ide o porušenie práva na spravodlivý proces. Pri závere, ak súd má za to, že je nutné priznať nemajetkovú ujmu, musí jej výšku aj odôvodniť tak, aby nevznikli pochybnosti, čo v danom prípade rozsudok neobsahuje. Takýto postup je porušením práva na spravodlivý proces.

7. Žalobkyne k uvedenému vyjadreniu žalovaného podaním zo dňa 03.04.2023 uviedli, že súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne zaoberal povahou rodinných vzťahov v rodine žalobcov, popísal konkrétne stránky súkromného a rodinného života, ako aj zásah, ktorý utrpeli. Preto nesúhlasili so žalovaným, že odôvodnenie rozsudku nie je jasné a zrozumiteľné.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

9. Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tomto konaní sa súd prvej inštancie zaťažil svoje rozhodnutie v oblasti jeho preskúmateľnosti. Toto je porušením práva strany sporu na spravodlivý proces. Aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR či Ústavného súdu SR vyplýva, že

súdne rozhodnutie vyžaduje, aby obsahovalo odpoveď na námietky vznášané stranami sporu, pričom práve dostatočné dôvody musia byť uvedené ku skutočnostiam, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie.

10. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

11. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je pritom v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ust. § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje strane konania posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

12. Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za nepreskúmateľné, teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2006, sp. zn. I. ÚS 265/05).

13. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa sporovej strane konania odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, keďže aj pre odvolací súd je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

14. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to v bode 31 rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie odôvodnil priznanie nárokov s poukazom na rozsudok NS SR spisová značka 3 Cdo 292/2009, pričom uviedol, že pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v danom prípade nedošlo k úmrtiu príbuzného žalobkyň, preto jednoduchý odkaz na rozhodovaciu činnosť súdov Slovenskej republiky pri odškodnení pozostalých za smrť svojho príbuzného v danom prípade nepostačuje na odôvodnenie nárokov, tak ako to urobil súd prvej inštancie. Zároveň súd prvej inštancie uviedol, že zdravotný stav príbuzného žalobkyni nemožno hodnotiť ako fatálny a tento napriek stavu imobility dolných končatín je schopný spoluvytvárať v obmedzenej miere súkromný a rodinný život žalobcov.

15. Odvolací súd konštatuje, že z odôvodnenia súdu prvej inštancie vyplýva nesúlad medzi odôvodnením tohto rozsudku, kedy súd posúdil nárok príbuzných za ublíženie na zdraví svojho príbuzného v zmysle judikatúry odškodňovania pozostalých, čo však nie je rovnaký prípad. Bez toho, aby sa venovala bližšia pozornosť rozdielnostiam v skutkových stavoch pri uvedených prípadoch nemožno považovať takéto rozhodnutie za preskúmateľné.

16. Z dôvodu nepreskúmateľnosti vecnej správnosti napadnutého rozsudku, čo je porušením práva na spravodlivý proces, odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok vo výrokoch I. a III., ktoré boli napadnuté odvolaním.

17. Súdny pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy sa riadia najmä zásadou primeranosti a zásadou individualizácie. Konečná výška priznanej ujmy je stále výsledkom voľnej úvahy súdu, kedy súd prihliada na vzájomné do úvahy pripadajúce argumenty, ktorých úlohou je v konkrétnom prípade zhodnotiť špecifikum konkrétnej kauzy, čím súd vlastne dotvára právo. Predmetná právna vec je v svojej podstate veľmi špecifická, pretože v súdnej praxi podľa našich zistení obdobný prípad riešený doposiaľ nebol, respektíve určite neexistuje konštantná judikatúra v týchto veciach.

18. Čiastočne sa tejto problematike venuje rozhodnutie NS SR sp.zn. 7 Cdo 65/2013 z 28.05.2014 a to vo vzťahu k rozhodnutiu KS Trnava sp. zn. 24 Co 202/2011 z 11.07.2012.

19. Po vyriešení otázky základu nárokov žalobkýň, v prípade, že súd bude mať preukázaný základ nároku je potrebné pri určení výšky nemajetkovej ujmy, posúdiť primerane aj rozdielnosť oproti nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy pri smrti príbuzného, kedy už súdy judikovali primerané plnenie vo viacerých rozhodnutiach.

20. Úlohou súdu prvej inštancie bude tak znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom. Teda opätovne posúdiť žalobcom uplatnený nárok s ohľadom na žalovaným v 3. rade namietané skutočnosti. Zároveň sa vyporiadať so spornými otázkami, ktoré konkretizoval odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Následne vo veci znova rozhodnúť a samozrejme svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v ust. § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť.

21. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).